

COVID-19 SÜRECİNDE YARGIDA SÜRELERİN DURMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMENİN KONKORDATOYA ETKİSİ

COVID-19 salgın hastalığı sebebiyle yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi, insanların sosyal temastan kaçınmalarını sağlamak ve bireylerin adliyelerde maruz kalabilecekleri virüs tehdidine karşı önlem alınabilmesi kapsamında kişilerin maddi hukuk, usul hukuku ve takip hukuku çerçevesinde hak kaybına uğramamaları için sürelerin belirli tarihlerden itibaren geriye dönük olarak durdurulmasına karar verilmiştir.

Bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm sürelerin durdurulmasına yönelik düzenleme getiren 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 26/03/2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

a) Düzenlemenin Mühlet Sürelerine Etkisi

Düzenleme ile birlikte İcra ve İflas Kanundaki süreler hakkında da düzenlemeye gidilmiş, Geçici 1. Maddenin ilk fıkrasında;

b) ... icra ve iflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hakim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler; nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm icra ve iflas takipleri, taraf ve takip işlemleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler 22/3/2020 (bu tarih dahil) tarihinden, itibaren 30/4/2020 (bu tarih dahil) tarihine kadar durur.” Hükmüne yer verilmiştir.

Anılan düzenleme ile birlikte nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm taraf ve takip işlemlerinin 22/3/2020 tarihinden 30/4/2020 tarihine kadar duracağı, yani bu tarihler arasında sürelerin işlemeyeceği düzenlenmiştir.

Geçici 1. Maddenin 3. Fıkrası ile konkordato yönünden özel bir hüküm eklenmiş ve “Konkordato mühletinin alacaklı ve borçlu bakımından sonuçları, durma süresince devam eder” düzenlemesine yer verilmiştir.

Konkordatoya ilişkin bu özel düzenleme ile mühlet içerisinde mahkeme tarafından kararlaştırılmış veya kanundan kaynaklanan alacaklı ve borçlu hakkındaki koruma ve tasarruf tedbirlerinin aynen devam edeceği ve sürelerin durmasının tedbirlerin askıya alındığı anlamına gelmeyeceğinin izah edilmeye çalışıldığı muhakkaktır. Ancak mühletin sonuçlarının devam etmesinin mühlet süresinin de işlemeye devam edeceği gibi bir anlam taşıyıp taşımadığı hususunda tereddütler oluşmuştur.

Düzenlemenin meclise sunumu sırasında ortaya konulan “Gerekçe” kısmında; “Konkordato kurumuna ilişkin mühlet ve sürelerin, 2004 sayılı Kanunda düzenlenmesi sebebiyle durma süresinin kapsamında olacağı konusunda tereddüt bulunmamaktadır.” İfadesi ile konkordato içerisinde bulunan mühlet sürelerinin de durma süresi boyunca işlemeyeceğinin anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir.

Kaldı ki İcra ve İflas Kanunu'nun Geçici Mühlet(İİK md. 287) ve Kesin Mühlet(İİK md. 289) hakkındaki süreleri düzenleyen ilgili maddelerinin de Geçici 1. Maddenin ilk fıkrası içerisinde sayılan İcra ve İflas işlemlerine ilişkin sürelerden olması nedeniyle düzenlemenin kapsamında değerlendirilmesi son derece uygundur.

Bu kapsamda Mühlet süresi içinde olan borçlu yönünden 22/3/2020 tarihinden 30/4/2020 tarihine kadar sürelerin duracağı ve durma süresinin sona erdiği günü takip eden gün sürelerin yeniden işlemeye başlayacağı düzenlenmiş ancak bitimine on beş gün ve daha az kalmış olan süreler yönünden, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere on beş gün ek uzama süresi verilmiştir.

Örnekle açıklamak gerekirse; 17/3/2020 tarihinde hakkında 3 aylık Geçici Mühlet kararı verilmiş borçlu yönünden, 3 aylık sürenin sadece 4 günü kullanılmış olacak durma süresinin sona erdiği 30/4/2020 gününü takip eden günden başlamak üzere 2 Ay 26 Günlük süre devam edecektir.

Veya 25/12/2019 tarihinde hakkında 3 aylık Geçici Mühlet kararı verilmiş borçlu yönünden, sürenin 25/3/2020 tarihinde sona ereceği düşünüldüğünde, düzenlemenin kapsadığı tarih aralığı itibariyle mühlet süresi bitimine 4 gün kala süre kesilmiş olduğundan, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere on beş gün ek uzama süresi verilecektir.

Konkordato kurumunun mali durumu bozulan borçluyu koruyucu bir düzenleme niteliğinde olduğu ve mühlet süresince borçlunun işlerini geliştirerek haciz baskısından uzak şekilde borçlarını ödeyebilir bir iyileşme göstermesi kendisinden beklendiğinden, başlı başına salgının sebep olduğu ekonomik sıkıntıların dahi borçlu yönünden olumsuz sonuçlar yaratabileceği dikkate alınarak salgın süresince sürelerin durması, konkordatonun istenen sonuca ulaşması için son derece makul ve yerinde olmuştur.

b) Düzenlemenin Alacak Bildirimleri ve Alacaklılar Toplantısına Etkisi

İcra ve İflas Kanunu 299. Maddesi; *“Alacaklılar, komiser tarafından 288 inci madde uyarınca yapılacak ilânla, ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunur.”* Hükmüne haizdir.

Geçici 1. Maddede yer alan durma sürelerinin mühlet sürelerini durdurmasının yanı sıra komiser tarafından yapılacak ilanla doğacak, İcra ve İflas Kanunundan kaynaklı alacak bildirim süresini de durduracaktır.

Buna göre 22/3/2020 tarihinden önce yapılan ve süresi dolmamış alacak bildirim ilanları ile 22/3/2020 – 30/4/2020 tarihleri arasında yapılmış ilanlar yönünden, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren on beş günlük süre başlayacaktır.

İcra ve İflas Kanunu'nun Alacaklılar toplantısına davet başlıklı 301. Maddesi; *“Konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve tahkiki tamamlandıktan sonra komiser, 288 inci madde uyarınca yapacağı yeni bir ilânla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet eder.”* Hükmünü içermektedir.

Alacaklılar Toplantısına ilişkin davet ile tüm alacaklıların bir araya toplanması sağlandığından, kalabalık bir toplantının gerçekleşmesi kaçınılmaz olup, toplantı için şehir dışından dahi alacaklıların gelebileceği düşünüldüğünde sosyal mesafenin korunması güçleşecek ve salgına dayalı sağlık koşulları tehlikeye düşecektir.

Konkordato mühletinin durduğu ve buna ilişkin duruşmaların ertelendiği değerlendirildiğinde, Alacaklılar Toplantısının yeni bir ilan yapılarak ertelenmesinin sağlanması da uygun olacaktır. Nitekim uygulamada da duruşmaları erteleyen mahkemelerin aynı şekilde sürelerin durduğu tarih aralığına gelen alacaklılar toplantılarını ertelediğini veya daha sonra değerlendirmek üzere iptal ettiğini görmekteyiz. Bu durumun düzenlemenin amacına da uygun olduğu kanaatindeyiz.

Covid-19 salgın hastalığının etkilerinin azaltılması amacıyla getirilmiş yargıda sürelerin durmasına ilişkin düzenlemenin, birçok alanda olduğu gibi konkordato süreçlerini de askıya aldığı görülmektedir. Olağanüstü toplumsal koşullarda, borçlulardan olağan süreci devam ettirerek proforma gelir tablolarına uygun sonuçlar ortaya koymasının beklenemeyeceği muhakkaktır. Bu kapsamda sürelerin durması kadar, sürelerin işlemeye başladığı tarih sonrasındaki normalleşme süreci de dikkate alınarak borçlunun mali verilerinin izlenmesi çok daha yerinde olacaktır.

Av. Onur ÇONTU